books2ebooks.eu

FRANCKE, AUGUST HERMANN

August Herman Frankens, prof. theol. ord. och past. i Glaucha för Halle, Korte och enfaldige, dock grundelige anledning til en sann och alfwarsam christendom, på swenska öfwersatt, och nu andre gången

1706

books2ebooks.eu

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!
Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

■ Få samma utseende och känsla som med originalet!
■ Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
■ *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
■ *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
*Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.
■ Villkor för användning: https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.
Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: https://search.books2ebooks.eu
Mer information finns tillgängliga via https://books2ebooks.eu boken.

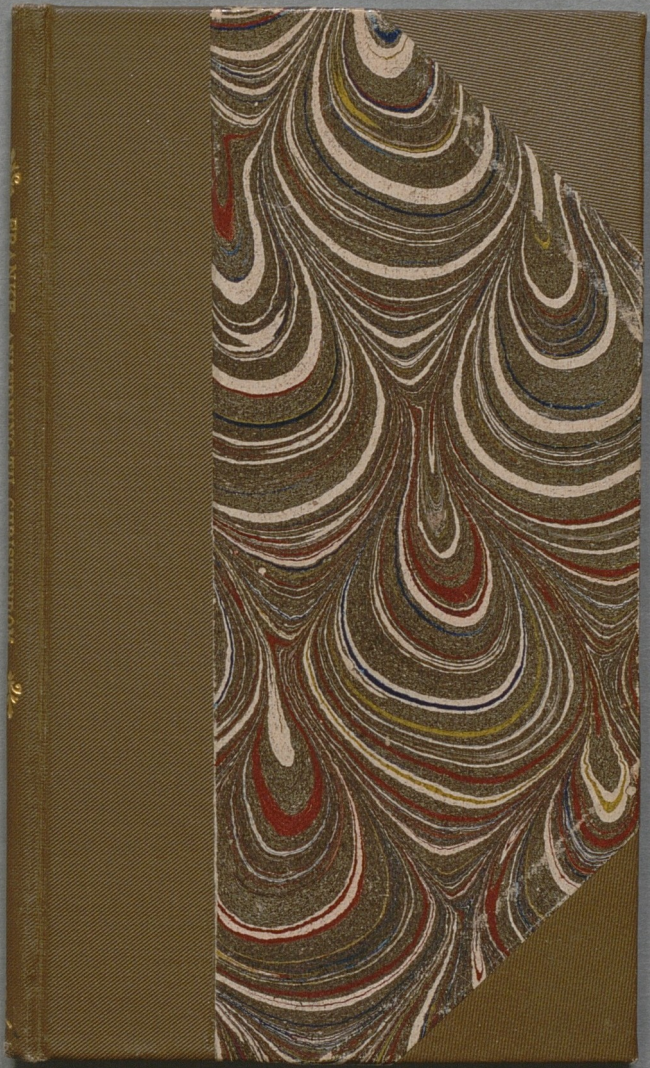

Rar.
526.
o

August Herman Frankens/
Prof. Theol. Ord. och Past.
i Glaucha för Halle/

Korte och enfaldige/
dock
Grundelige
Anledning
Til
En sann och alfwar-sam Christendom/

På Swenska öfwersatt/
och nu andre gången
tryckt uti

Glauchiske Barnhuses
Tryckerij

1706.

KONGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

HErre/ äro the och fåå som warda salige? Winlägger ider ther om/ at j kunnen ingå igenom then trånga porten. Ty många/ säger jag ider/ skola sökia ther efter/ at the må inkoña/ och skola dock icke kunna.

Matth. VII. 21.

Icke warder hwar och en kommande i Himelriket/ som säger til mig/ HErre/ HErre/ vtan then som gör min Faders willia som är i Himelen.

(Therföre)

HErre/ wisa mig tine wägar/ och lär mig tina stigar!

Led mig i tine sanning och lär mig! Ty tu äst then Gud som mig hielper; dagliga förbidar jag tig. Ps. XXV, 4. 5.

Vort

Kort

Anledning
Til
Christendomen.

§. 1.

THe äro icke alle Christne/ som sig Christne kalla. Ty en Christen hafwer sitt namn af Christo/ hwilket ord/ Christus/ på wårt Swenska tungomål betyder en Smordan/ nemligen med then helige Anda. Enär förthenskull någon säger sig wara en Christen/ så är thet lika mycket/ som sade han: Jag är smord med Christi Anda/ eller Christi Anda boor vti mig/ så at jag af hiertat på honom/ såsom min enda Frelsare/ tror/ och vti mit heela lefwerne och wandel honom stadigt efterföl-

ier. Ehv thet icke säija kan / han kan ei heller med sanning tillägna sig thet Christeliga namnet.

§. 2.

När nu en menniskia med thetta namnets härlige betydelse sitt lefwerne och wäsende / hwar uti hon står / jämförer / och igenom Gudz nåde antingen finner / thet hon sig alt hår til med orätta en Christen kallad; eller åtminstone begynner twifla / om hon en sann Christen hår til warit: Så måste hon ingalunda / så kiärt henne hennes lijf och siål är / dröija / sig til Gud med fult alfwar at omwända. Ty hwad är förskräckeligare / än icke weta / om man en arfwinge til then ewiga saligheten är / och likwål icke beflita sig / en ofehlbar wißheet ther om at ernå och bekomma?

§. 3.

Men ther til är aldra först nödigt / at

at menniskian kenner och tilstår sin synd. Ty Gud säger: Jag är barmhertig / och wil icke wredgas ewinnerliga / allenast kiänn tina mißgiärning / at tu emot HErran syndat hafwer / Jer. 3, 12. 13. At nu sådant se må / måste wi oß af hiertans grund för Gud ödmiuka / och honom rätt innerligen bedia / at han tächtes / oß wårt onda och syndige hierta rätt wål til känna gifwa; at wi icke achte oß för frommare / än wi äre / vtan helre för the största syndare / som någonsin finnas kunna. Ty omskiönt en menniskia sig för then grofwaste mißgärnings man erkenner; som wi ock alle säden til alt ondt vti oß hafwe / fast än andre fiera vtwärtes synder begångit hafwa: så skadar henne doch sådant ringa omdöme om sig sielf icke til thet ringaste / allenast hon Gudz nåd af alt sitt hierta söker. Men om hon inbillar sig

något wara / ån doch hon intet är / så bedrager hon sig sielf / och gör sig sielf then största skadan. Therföre måste hon icke allenast the otwärtes grofwa synder / som horeri / swordom / tiufweri / sylleri / och tyliка erkenna ; Ty sådana kan ock en Hedning låta blifwa : utan hon måste ock syndaroten / nemligen / otroon / för then aldraständigaste och swåreste synd erkenna. Och när tå Gud henne ögonen öpnar / at hon får see / thet hon här tils diupt nog ther utinnan legat nedsänckt ; så lärer hon tillika blifwa twungen at bekenna / at alt hennes görande / hennes gående / liggande / stående / ätande / drickande / bediande / kyrkiogående / ord och gärningar / dichtande och trachtande / idel synd warit hafwer. Ty utan trona är omögeligit täckias Gudi / Hebr. 11, 6. och alt ther icke går af trone / thet är synd / Rom. 14, 23. Men skul-

le någon twifla/thet hans gärningar aldeles syndige warit hafwa/så må han allenast tänckia efter/ och examinera, om han med alt sitt göran-de tilförene annat sökt/ån sig sielf/ at han måtte thetta timmeliga lif-wet lämpeligen vtan korß och e-swär tilbringa; och om han icke ther hoos mycket meera sorg för kroppen/ån för then odödelige siälen dragit hafwer. Enär han thet befinner/ så må han weta/at han ther vtin-nan intet annat giordt/ån hwad al-le Hedningar/Judar och Turkar gö-ra. Ty then som en rätt Christen är/ han må äta eller dricka/så gör han alt til Gudz äro/1. Cor. 10, 3. Han är icke så mån om thet timme-liga/som thet ewiga lifwet/efter Christi förmaning/Matth. 6, 33. Sö-ker först efter Gudz rijke och hans rettferdigheet/så faller ider alt thetta til. Hwem thet icke gör/han är en Hedning/som Christus sielf be-tygar/v. 23.

§. 4. När nu menniskian sig för en arm eländig syndare erkenner / som här tils vtom Gudz nåde och Christo lefwat / och sig en Christen kallat / ändock hon intet mindre warit; så kan icke annat ther vppå följa / än en alfwarsam ånger och ruelse / så at menniskian skiäms för sig sielf / at hon en narr och dåre warit / som Skriften the ogudachtiga nämner / Psal. 14 / 1. Psal. 53 / 1. och efter thet timmeliga och förgängeliga meer trachtat / än efter thet / hwad siälen och then ewiga saligheten angår: at hon en så stor skrymtare warit / som för en god Christen welat ansees / och dock hwarken tro eller kiärlek i hiertat haft / och hwarken kall eller warm warit: at hon then barmhertige och trofaste Guden / hwilken henne af idel nåd then ewiga herrligheten eller saligheten tilbudit / wetandes och williandes otalige gångor förtörnat; at hon så många åhr af

sin

sin lefnad säfengt förslitit / och sitt kött och blod / ja Satan sielf / uti sündige lustar tient / i then stad / hon then gode Guden allena hade bordt tiena och lyda. När thetta kommer menniskian rätt i sinnet / så önskar hon gärna / at hon doch kunde göra altsammans godt igen: men thet är nu förseent / hwad som är giordt / kan intet blifwa ogiordt. Thet ängslar och bedröfwar henne tå icke ringa / at hon sina synder icke åtra och ändra kan / sedan the en gång begångne äro. Wil menniskian sådane sorgfulle tanckar öfwer sine begånger synder utur sinnet slå / och tänckia: man måtte wål aldeles här öfwer blifwa melancholisk och förtwifla / så giorde hon mycket illa. Ty thet är en sorg efter Guds sinne / som kommer äfkad bättring (sinnets ombytelse) til saligheet som man intet ångrar / 2. Cor. 7, 10. Hon gör mycket bättre / om hon ock så

så beder HErren then barmhertige Guden/at han genom sin hellige Anda en rätt alfwarsam ånger och ruelse vti hennes hiærta wercka wille/på thet synden henne ganska bitter och leed warder/så at hon icke meer så lätt/vti somma slemma och oskickeliga wäsende löper. §. 5.

Doch måste hon icke vti en sådan ånger och ruelse stanna/som Cain och Förrådaren Judas: vtan måste med sådant sitt förkrossade hiærta/och nederslagne bedröfwade ande til Christi korß krypa/förandes sig til sinnes HErrans liuflige röst/Matt. 11, 28. Kommer til mig j alle/som arbeten och åren betungade/och jag skal wederqweckia eder/och j skolen finna ro til idra siålar. Sådan wederqweckelse skal henne också wederfaras/om hon med ett ödmiukt och förbråkat hiærta/sina ögon vppå wårs HErres JESU Christi bittra Lidande och Död samt thes

thes dyra Förtienst fäster / och intet med bediande/gråtande/sökiande och klappande förr vphörer / än hon i sitt hierta försäkrad blifwer / at hennes nådenes dörr vplåten / synden genom JESU Christi Blod förlåten / och hon med Gud genom HErren JEsum försonat är / så at hon trösteliga honom sin Fader kalla kan genom then helige Anda / hwilken i hennes hierta ropar: Abba kåre Fader / Rom. 8, 15.

§. 6.

Ingalunda må någon inbilla sig/ at han sielfwer sig en sådana Tro gifwa kan / ty thet är icke af oß / en Gudz gåfwa är thet. Honom måste mangifwa åran/ Honom och hierteligen bedia/ at Han genom sin helige Ande Tron vti hierta vptända wille / på thet ens saligheet icke länger må wara en blott inbillning/ vtan en gudomelig wißheet / som af en sann och lefwande Tro härflyter. Men när nu

menniskian en sådan saliggörande Troo af Gud vndfått hafwer/ så twiflar hon och icke om sina förriga synders förlåtelse: vtan thet heter tå om henne: **Twar någor är i Christo/ så är han ett nytt Creatur/ thet gamla är förgångit/ sij / all ting äro ny worden/** 2. Cor. 5, 17. Gud hafwer tå gifwit henne ett annat sinne / at hon låter sin siål sig meer angelägen wara / än som tilförene. Hennes begär är nu icke meer efter thet timmeliga/vtan efter thet ewiga Lifwet; hon begynner få inrätta sitt wåsende/ at thet Gudi i himmelen icke mishaga / vtan som måst behaga må: hon kan icke meer föra ett så fritt taal som tilförene/vtan befinner stor oroo i sitt hierta/når hon/som förr/ onyttigt snack drifwer; hon gör nu icke strax/ hwad henne kött och blod råder/ vtan måste först weta / om thet och med Gudz wilia öfwerens kommer. Hennes tanckar fladdra icke meer om-

omkring / och göra sig stora förslag om thet tilkommande; utan sitt hierta och sinne hafwer hon stält til then kiärleksrijke Guden/ sin dichtan och trachtan til thet som ofwan til är/ther Christus är sittiandes på Gudz högra hand/ Col. 3. 1. Hon kan sig nu af werldenes wäsende icke meer frögda / emedan hon thet/ som mycket bättre är/ har erfarit och kendt. In summa, emedan hon weet/ at hon för Gud rättferdig är/ så wil hon en sådan genom Christum förwärfwat rättferdigheet/ icke gerna igen förlora. Hwilket skiedde / om hon sig åter i sitt förra syndawäsende inlåte. Förthenskull åstundar hon gerna / ett helt annat lefwerne at föra / än hon för thetta fört hafwer.

§. 7.

Här måste nu menniskian saken rät grundeligen angripa / dock för all ting icke tänckia; Hon wille sig sielf bättra/ och heligare göra; utan måste

sinom

sinom Frälsare then åran gifwa/ at han är henne af **Gudi giord**/icke allenast til **rettferdigheet**/ vtan ock **til helgelse**. Thet är: Hon måste then kiärleksfulle Guden ödmiukeligast anropa/ at han genom Trona på JEsum Christum/ hennes hierta ju meer och meer från onda tanckar och begärelser rena wille. Och altså måste hon sin förtröstan vppå then gode Guden fast och stadigt sättia/ at han/ som willian i henne wärckat/ worde ock wisserligen fullbordán gifwandes. I fölie ther af måste hon **skaffa med fruchtan och bäfwan at warda salig**/Phil. 2,13. icke åter igen säker och freck warda/ vtan Gud bedia/ at han Tron styrckia och föröka wille. Ty ther vtinnan består alt thes tilwäxande/ at man i Trona wäl grundat och rotat är; Hwar igenom man hafwer Christum boende i sitt hierta/ så at man til then innare menniskian kan starck och stadig warda.

§. 8. Ge-

§. 8.

Genom en sådan Tro / then Gud / når han hierteligen ombedin warder / gerna styrckia och förmehra lårer / måste en Christen med alfwar sticka sig at **fölia sin HErra JEsum efter / och försaka alla ogudachtigheet** samt **werldzlig lusta / och lefwa tuchteliga / rettferdeliga och gudeliga i thenna werlden / så länge han lefwer** / Tit. 2, 12. Genom en sådan Tro / måste **han korsfästa sitt kött / samt med lustar och begärelser** / Gal. 5, 24. Yppar sig någon ond lusta i hans kött och blod / måste han strax then samma dämpa / och icke thet ringaste rum gifwa; efter han weet / at han nu ett Gudz barn / Christi broder / en arfwinge til thet ewiga lifwet / en **Christen** (en **Smorder** med then helige Anda) år och heter / och altså af Gud nog kraft undfått hafwer / och ännu undfå kan / till the onda lustars / hwilka henne til wällust / högfärd / girug-

rugheet / och andra laster reta / mächtige vnderkufwande och dämpande.

§. 9.

Genom sådan Tro måste han alt sitt görande och låtande i then gode Gudens händer befalla / hwilken honom nu älskar / honom alt godt unnar och ingalanda fögiåta wil. Therföre måste han och genom sådan Tro all sorg / fruchtan / ångest och tylijka fara låta / och sin **förtröstan icke bort kasta / som en stor löön hafwer** / Ebr. 10, 35. I medlertid måste han jämwäl vti sådan Tro / sin kallelses syslor frimodig och glad förrätta / **Gudi til åra och sin nästa til nytta**; kunnandes fuller sin timeliga Näring här af taga / doch vtan girugheet / allenast han altsammans icke sina händers arbete / vtan Gudz wälsignelse tilskrifwer. Ty mången wäl mycket arbetar / och hafwer doch ganska litet. Genom och vti en sådana Tro måste han ochså ganska

willig

willig alt emottaga/hwad Gud honom till skickar/och uti armod/ siukdom och alt/ther ellest the otrogna menniskior willia förtwifla uti/wara tröst och frimodig. Ty han weet ju fullwist/at honom altsammans af then barmhertige Fadrens hand tilskickat är / then ock alt til hans bästa utförande warder / som skrifwit står: **Them/som hafwa Gud kiär/tiena all ting til thet bästa**/Rom.8,28. Ja/ genom sådan Tro måste han frimodig öfwerwinna / när han för sina fromheet / torde af werlden blifwa försmådat och förfölgt ; Ja thet för idel frögd och en stor Gudz Nåd uptaga/at han blifwer wärdig för **Christi namms skull lida småleek**/Act.5,41. Genom sådan Tro måste han sig altid med Gudz Nåd låta nöija/och af hiertat låra säija af then 73. Ps. v. 25. **HErre/när jag tig hafwer/ så frågar jag efter himmel och jord intet/om mig än kropp och siäl**

siål försmåchtade / så åstu doch/ Gud/altid min hiertans Tröst och min dehl.

§. 10.

Genom sådan Tro måste han sig så aldeles then gode Guden öfwerlåta / och til egen gifwa / at han sig sielfwom icke meer lefwer/vtã Honom/ som för honom döder och vpstånden år/ 2. Cor. 5, 15. och altså måste han genom sådan Tro vti alla Gudz Bod stadigt wandra/ thet år/ altid stå vti rått hiertelig kiårlek både emot Gud och sin nästa/ emedan thet heter: Then ther säger / han kenner Christum / och håller icke Hans Bod / han år en liugare/ och i honom år icke sanningen/ 1. Joh. 2, 4. Genom sådan Tro kan han sig icke meer på gods och penningar/ på menniskiors gunst/ anseende och macht förlåta/vtan allenast på Gudz nåde; icke heller sig therföre fruchta/ vtan allenast för sin him̃elske

Fa-

Faders wrede. Genom thenna sin Tro kan han icke meer ställa sig efter werlden/ån skönt alla honom för en narr höllo. Genom sin tro seer han/at vtwärtes fromhet förvtan then inwärtes fromhetē/allenast hyckleri är/lägger ther före icke allenast af the vtwärtes/vtā ock the inwärtes lasterna. Hans Tro drifwer honom/at han alt vpsåt uti then ringaste synd at samtycka/af alt sitt hierta förbannar. Vti sådan Tro lefwer han allestädes/som för Gudz och sin Frälsares JEsu Christi ansichte/frögdandes sig öfwer sitt heliga gemenskap med HErran sin Gud. Genom sådan Tro söker han intet beröm af goda werck och gerningar/vansedt han städze i goda werck och gerningar lefwar. Vti sådan Tro achtar han icke mycket weeta/efter han tå lärer: At Christum kenna/öfwergår all kunskap/Eph. 3, 19. vti sådan Tro seer han icke vppå andra menniskiors

fehl

fehl / efter han med sina egna nog hafwer til at göra. Om han seer sin nästa synda / straffar han honom / när Gud honom ther til lägenheet gifwer / med en medlidande och sachtmodig Anda. Korteligen: Genom thenna sanne lefwande Tron låter han sig på alla sina wägar af then helige Anda föras / ledas / och regeras som ett sannskylligt Gudz barn; och om han råkar fela och falla / blifwer han icke liggande / eller orsächtar sine fehl / **utan dömer sig sielf / på thet han icke af Gud dömd warder** / 1. Cor. 11, 31. står strax igen wp / och warder så dag ifrån dag frommare / aflåggandes ju meer och meer thet onda. I medlertid wäntar han med tolamod och trones fullkomliga hopp sin förloßnings dag / then stora Gudens wårs HErres JEsu Christi uppenbarelse / och then ewiga liffens Cronan / som han wisserliga utaf hans nådes hand undfå och bekomma skal. V.

V. Grund-Reglor.

I.

HWar och en af ider / som icke wedersakar alt thet han äger / han kan icke wara min lärjunge / Luc. 14, 33. Thet är then första grund- och beredelses regel til en sann Christendom; Ty godz och lif / heder och åra / och alt thet som naturen sig fruchtar före / måste man frimodigt wåga och upsättia / om man en god Christen wara wil.

II.

Jag är wägen / sanningen och lifwet / ingen kommer til Fadren utan genom mig / Joh. 14, 6. Thet är then andra grund- och hufwud-regel / som wil / at menniskians hierta / sig ifrån creaturen och sig sielf afwänder / och all sin hela salighet / frid och frögd / wällust / åra / rikedom / och altsammans i HErranom JEsu söker / och genom

nom JEsum allena til Gud at komma trachtar.

III.

Hwilken / som tror på mig / såsom Skriften säger / af hans qwed skola flyta lefwandes wattus strömmar / Joh. 7, 38. Thet är then tredie grund- och hufwud-reglan / hwilken lärer / at eho som HErren JEsum altså med en sann tro omfattar / han warder med then helige Andes gåfwor upfyllt / så at sedan utaf en sådan hiertans fullheet allehanda gudomelige Andans fruchter flyta / och menniskian uti Gudz Rike / hwilket är rettfertigheet / frid och frögd uti then helige Ande / lefwer.

IV.

Then som blifwer fast uti endan / han warder salig / Matth. 24, 13. Thet är then fierde grund- och hufwud-reglan / at man inter är

ibland

ibland them / som sig vndandraga och fördömde warda / vtan ibland them / som tro och frälsa siälena / Hebr. 10, 38. 39.

V.

Hwilken som icke tager sitt kors på sig och följer mig / han är mig icke werd / Matth. 10, 38. Thet är then femte grund- och hufwud-regel / hwarvtinnan thetta betygat warder: Hwilken icke alt / hwad hans kött och blod behagar och gillar / med lust och willugt hierta försakar / och wil för Christi skull andras fottrod / spott och begabbelse wara / och alt thet jordiska öfwergifwa; vtan söker vti sin Christendom werldzligit anseende / kiötzlig bequämlighet och syndige wanor ännu at qwarbehålla; han är en skrymtare och mun-Christen / och må ingelunda så dristigt berömma sig / at han

hörer

hörer Christo til / hwilken för wår skull / tå wi wore hans fiender tog på sig en tienares hamn / och är blifwen then aldra-förachtaste / ja til skapnaden ledare än andra menniskior / Esa. 52, 14. Men hwilken (1) intet annat söker utan HErren Jesu at behaga / såsom sin enda salighets grund / och hälsos klippa; och (2) therföre alt / ia altsammans öfwergifwer / then samma hafwer alt / och skal åter igen af sin frälsare upphögd och ärad warda.

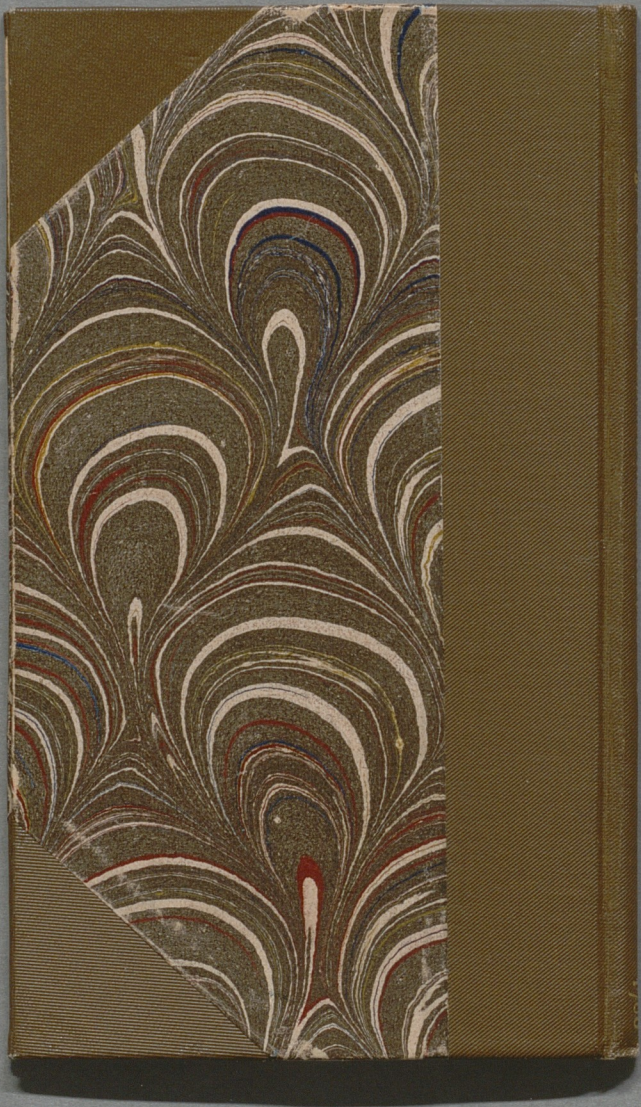

books2ebooks.eu

www.books2ebooks.eu

books2ebooks.eu

Kungliga Biblioteket

National Library of Sweden